

Вісті

Українські

UKRAINIAN NEWS

Середа, 30 червня 1948 р.

Число 53 (205) Рік IV

Мирні пропозиції Бернадотта

ЛОНДОН (ББС). 28 червня. Посередник ООН у Палестині граф Бернадотт повідомив, що він подасть жидам і арабам свої мирні пропозиції найближче завтра. Жиди й араби можуть виступити контрпропозиції.

І в Чехо-Словаччині одна партія

ПРАГА (Радіо-Мюнхен). 28 червня. В рамках однієї маніфестації вчора відбулось у Чехо-Словаччині урочисте відкриття комуністичної і соціалістичної партій. Нова партія об'єднує в своїх лавах 1 750 000 членів. Її очолюватиме президент Готвальд.

Третій валютний закон

ФРАНКОУРТ. 26 червня опубліковано третій і останній валютний закон. Він передбачає обмін старих райсмарок у західних зонах на нові німецькі марки у відношенні 10:1.

Дюї — республіканський кандидат на президента США

ФІЛАДЕЛЬФІЯ (Дена). 25 червня. За повідомленням АФП, у четвер під час третього туру голосування всі 1094 делегати національного конвенту республіканської партії висунули губернатора штату Нью-Йорку Томаса Дюї на республіканського кандидата на президента США.

Демократичні кола американської столиці гадають, що Дюї — це найбезпечніший кандидат, якого могли тільки висунути республіканці проти Трумена. Ці самі кола вказують на те, що Трумен, безсумнівно, фігуруватиме як кандидат демократів.

Губернатора Штату Каліфорнія І. Боррена призначено на кандидата на віцепрезидента.

Програма республіканської партії

ВАШІНГТОН (ББС). Національний конвент республіканської партії в Філадельфії опрацював програму, що містить у собі політичні засади республіканців. Програма передбачає допомогу відбудові Європи та підтримку Організації Об'єднаних Націй. США ладні співпрацювати з усіма миролюбивими країнами на базі самопомогли і взаємної під-

Варшавська конференція східних держав

ВАРШАВА (Дена-Ройтер). 25 червня. Конференція міністрів закордонних справ в східноєвропейських країнах закінчилась в четвер увечері. В п'ятницю ранком опубліковано комюнікейшн про наслідки конференції. Він зокрема вимагає: 1. Декларативної Німеччини. 2. Контролю чотирьох держав над Рурською областю. 3. Утворення тимчасового уряду для всієї Німеччини, в якому б були репрезентовані всі демократичні партії й організації. 4. Укладення мирного договору відповідно з Потсдамськими постановами і введення окупаційних військ протягом одного року після підписання договору. 5. Вжити заходів, щоб Німеччина виконувала свої репараційні зобов'язання супроти країн, що зазнали збитків наслідком її агресії.

Офіційний комюнікат

Складання лондонської конференції було порушенням Потсдамської угоди, говориться в комюнікаті. Країни Бенілюксу були, посила, запрошені на цю конференцію, тоді як Польща, Чехо-Словаччина та інші безпосередньо зацікавлені країни не брали в ній участі.

Відразу ж після лондонської конференції всі ці держави втрудились окремими групами в реформу

Щоб прорвати советську блокаду...

100 американських літаків ввозять харчі до Берліну — Американські і британські окупаційні війська заощаджують струм, харчові продукти і пальне

БЕРЛІН (ББС, Радіо-Мюнхен). 28 червня. Понад 100 американських літаків доставляють щодня харчові продукти до Берліну. За наказом генерала Клея, всі наявні в Європі американські літаки будуть використані для посилення повітряного мосту до Берліну. З Аляски і Тексасу прибудуть до Німеччини 40 важких транспортних літаків з 800 офіцерами та обслугою. Американські і британські військові органи наказали своїм окупаційним частинам щадити струм, харчові продукти і пальне. Генерал Клей відбував наради з генералом Робертсоном.

Загострення ситуації в Берліні

БЕРЛІН (АП). 25 червня. Командант американського сектору Берліну полковник Гавлі в п'ятницю заявив, що західні союзники передбачали советську блокаду харчових продуктів для західних секторів Берліну і через те зробили достатні запаси, щоб утримати норми протягом кризового

періоду. Для малих дітей, для клінік і лікарень, що відтепер вже не одержують свіжого молока з советської зони, є 50 тонн сухого повного молока і 200 тонн молока в банках. Покищо немає загрози харчуванню населення західних секторів, — підкреслив полковник Гавлі, — наявних запасів вистачить на один місяць. Якщо ж стан блокади зазвичайного руху між Берліном і Заходом триватиме далі, то тоді буде потрібним втручання „вищих інстанцій“.

Советські окупаційні установи видали в п'ятницю розпорядженням припинити довіз харчових продуктів з своєї зони до трьох західних секторів Берліну. Наслідок цього наказу разом з припиненням транспортного руху між Берліном і західними зонами — це сироба взяти голодом 2 мільйони мешканців західних секторів.

БЕРЛІН (ШтН). 26 червня. Російська військова влада наказала електростанціям російської зони негайно припинити постачання струму до західних секторів міста Берліну. Таким чином установи західних секторів змушені вилучити струм з 6 години ранку до вечора. Лише життєво важливим підприємствам — лікарням, поліції та альянським установам — постачається струм і надалі.

Советські органи повідомили оберборгерайстра Берліну п. Шредер, що міській адміністрації заборонено переносити установи і бюро до західних секторів. Російські установи відкрили спостережні інституції, завданням яких перешкодити вивезенню документів та актів до західного Берліну.

Міська управа звертається до ООН

БЕРЛІН (Дена). 25 червня. Як повідомлено в п'ятницю з вірогідних джерел, міська управа великого Берліну має намір звернутися до Об'єднаних Націй з проханням з'ясувати теперішню тяжку ситуацію в Берліні.

Бевін про ситуацію в Берліні

ЛОНДОН (Дена). 25 червня. Виступаючи в Нижній палаті, міністер закордонних справ Бевін назвав ситуацію в Берліні „делікатною“. Події в ділянці транспорту і постачання — „серйозні“.

Наради Клея і Робертсона

БЕРЛІН (Дена). 25 червня. Генерал Клей і генерал Робертсон в п'ятницю до обіду і після обіду відбули декілька нарад. Як повідомляють, переговори мали характер серйозних політичних нарад і відбувались здебільшого без участі інших урядових представників британської та американської влади. Про зміст розмов нічого невідомо.

Питання „Атлантичного панту“

ВАШІНГТОН (ЮП). 25 червня. Підсекретар американського міністерства закордонних справ, Р. Ловелл подав до відома, що США розпочнуть взабаром переговори з

Розкол армії Ізраєля

ТЕЛЬ АВІВ (АП). 25 червня. Жидівська бойова організація Іргун Цвай Леузі в середу наказала своїм членам вийти з армії Ізраєля. Це сталося після того, як під час запаленого бою у вікторок висаджено в повітря судно з амуніцією організації Іргун. За добу до того, більшість воїнів Іргун Цвай Леузі, що боролися разом з армією Ізраєля, на підставі наказу своєї організації залишили армійські з'єднання.

Підунад американської зовнішньої торгівлі?

Не зважаючи на програму допомоги відбудові Європи, зовнішня торгівля США зменшилась до найнижчого рівня останнього піриччя. Участь американської торговельної флотії в експорті зменшилась далі на користь чужинських корабельних компаній. Ще два роки тому американські кораблі перевозили 71% вантажів загального експорту, а минулого року — лише 57% („Райшвер Меркур“, 26 червня).

Грісвольд закликає партизанів здатися

АТЕНИ (ЮП). 25 червня. В одній радіопромові шеф американської допомогової місії в Греції Д. Грісвольд закликає грецьких повстанців здатися, щоб Греція могла об'єднатися з нею в будову в рамках програми Європи. Він обіцяв заколотникам чесне трактування.

Нова конференція п'ятьох

ЛОНДОН (ЮП). 25 червня. Британське міністерство закордонних справ опублікувало доповідь, що Конференція П'ятих, утворена в рамках Брюссельського пакту п'ятих країн, 19 липня збереться в Гаазі на свою другу сесію.

підписниками Брюссельського пакту п'ятих з приводу реалізації „резольції Ванденберга“, що її затвердив американський Сенат. Ця резолюція схвалює участь Сполучених Штатів у регіональних оборонних пактах Європи. З приводу цього один урядовець заявив, що переговори провадитимуться в суворій таємниці і триватимуть, мабуть, довгий час. Вже нібито дискутовано різні точки погляду західноєвропейської безпеки. Варшавська конференція Східних країн не може, мовляв, вплинути на обійні думок.

В лондонських колах сподіваються, що до „Атлантичного Пакту“, запантованого між США, з одного боку, та західноєвропейським союзом, з другого боку, приєднається також Канада. Члени Західноєвропейського союзу закликають США підтримувати — під військовим оглядом — оборонні плани країн Брюссельського пакту, постачати їм зброю і в такий спосіб військово зміцнити їх так, щоб ніяка держава не наважилась на них напасти. Звичайно, перед виборами нового американського президента не можна сподіватися далекоїдучих акцій у цій ділянці.

Спір навколо Гайдерабаду

ЛОНДОН (ЮП). 25 червня. Спір навколо державно-правового становища індійського князівства Гайдерабаду досі критичної стадії. Після того, як переговори з приводу арештування Гайдерабаду до дельтавою Індії не дали ніяких позитивних наслідків, Індія розпочала блокування князівства Гайдерабад. Інтердипломатично Мангбетова закінчилась безуспішно. В індійсько-американських колах Лондону вказують на те, що блокада суверенної держави про незалежність Індії Гадаєть.

Облога Берліну

Берлін знову в центрі світових подій. Коштові години третього Райху знову багато декому падають сьогодні ністю перед підступом. За наказом військової советської влади, постачання струму до західних секторів припинилось, замішаний рух між Берліном і західними зонами — теж. На довершення всього темні елементи шляхять у місті чутки, нібито союзна військова масова виходить з Берліну. Мета цих провокацій очевидна: шкідлива паніка серед населення і грабіж на верхах союзників.

Советська військова адміністрація дає накази Центральному Відділенню Харчування, що досі постачав харчовими продуктами ціле місто, припинити доставку до західних секторів, щоб у такий спосіб голодом викликати незадоволення до союзників з новим наміром вжити їх із Берліну. На думку Советів, чотиристороння адміністрація Берліну вже не існує, а тому західні окупаційні держави немає причини залишатися там надалі. Ця поспешність намір російської військової влади поширити східно грошову реформу і на західні сектори.

Советська блокада майже нічого росіянам не коштує, завдаючи тим часом американцям, британцям і французам великого клопоту. Ледве чи можна буде протягом довшого часу витримати таке безнадійно неспокійне обтяження — висилати щодня до Берліну 100 літаків з харчами, зброя то за теперішніх обставин це єдиний засіб підтримати населення своїх секторів.

Хоч не чути ні пострілів, ні вибухів, „холодна“ облога німецької столиці триває далі. Головні кількох білжих міст західних зон наїсдали до оберборгерайстра Берліну пані Шредер телеграму, поділяючи рішучу посталу бораїшню. Телеграма закликає до цього „триматись мужливо і стійко“. Напе на фронті в оточеному місті перед капітуляцією!

Якщо події розвиватимуться й далі так, як досі, то західні союзники — починаючи через свою власну нерішучість — опиняться врантї-решт перед альтернативою, що їх витиснуть геть із Берліну. І не допоможуть тут заяви Черчіла, що становище „серйозне, як в мюнхенські дні“, що „треба припинити агресорів, що ми піднімемо проти нього весь світ“ (як не нагадує нам одне місце в Коробинському, де він шпигу приблизно так: „Читай: страчено кілька революціонерів... Закусав сливою.“ і т. ін. Москові сломана не „зворушиш“, навіть словами з вуст Черчіла!

А. РОМАШКО.

Подвійна валюта

БЕРЛІН (ШтН). 26 червня. В п'ятницю, ністи запровадження обох валют, у Берліні панувало велике валруження і замішання. В советському секторі обмін почався ще в четвер. Советські установи вказали населенню на те, що в Берліні за „єдиний“ платінний засіб вважається лише марка з наклеєним купоном.

В п'ятницю в західних секторах почали вилучати по 60 німецьких марок на особу. Незадовго до того видано розпорядження, що мешканці західних секторів мають право, якщо бажають, міняти свої гроші в советському секторі на східноєвропейську марку. Одночасно західні союзники визнали марку з купоном з советської зони за законний платінний засіб, щоб трохи зміцнити обтяження населення.

Жидівський конгрес у Монтро

МОНТРО (ББС). 27 червня. Сьогодні в Монтро відкрився другий світовий конгрес жидів з 60 країн. Засідання триватимуть 10 днів. Учасники об'єднують становище жидівської держави Ізраєль у Палестині.

Протест Сирії

БАГДАД (Радіо-Берлінгстер). 25 червня. Сирійський прем'єр-міністер і міністер закордонних справ склали протест проти обміну діловою валютою між США і Ізраєлем. Це, мовляв, різноманітне з порушенням міжнародного права в Палестині. Сирія протестує також проти обміну діловою валютою між СССР та Ізраєлем.

Справа Кравченка

Процес Кравченка розпочинається. Додатково матеріальні свідчення можна подати 1-2 т. але якщо безпосередньо до Н. Ульму попередити матеріальні, що були вібрані, передані вже по призначенню. Цікаво, що з цими матеріалами „У.В.“

І. МАЗЕПА

Проблема демократії на Україні*

Для нашого народу, що затримується в своєму розвитку, демократія є вибором і найреальнішим шляхом для його всебічного та успішного розвитку. Повстає лише питання: чи наш український народ вже доріс до демократії і чи виставляє у нього вміння й сил для встановлення в себе такої складної системи суспільної організації, як демократія?

Щоб дати відповідь на поставлене питання, необхідно зазначити, що фактично ми сьогодні маємо змогу вибрати лише між двома головними формами суспільного ладу: демократією і диктатурою. Всі інші форми державного устрою, як республіка або монархія, покриваються цими системами суспільного ладу, і не вони тепер грають рішальну роль. Бо як за республікою, так і за монархією може існувати і демократія і диктатура. Так наприклад, в конституційних монархіях — в Англії, Швеції, Данії, Норвегії, Бельгії, Голландії існує відрізняюча демократія, а в таких республіках, як Чиле, Аргентина, Парагвай, Бразилія, фактично панують диктаторські режими. Тому спір про те, чи нам потрібна республіка, чи монархія, не справа другорядного значення.

В умовах сучасного, дуже скомплексованого господарського й суспільного життя і поширення політичної рівноправності на всіх громадян головну роль в державах грають не монархи, а ті провідні організації суспільних сил, що фактично виконують роль провідних в суспільстві. Тому звичайно важливішим для сучасного ведення державних справ є питання не про республіку чи монархію, а про те, яку форму суспільного ладу — демократію чи диктатуру — ми хочемо завести у себе на Україні.

З цього погляду стара звичка поділяти людей на прихильників монархії і її противників сьогодні в значній мірі є вже пережиток. Сьогодні для політичної характеристики монархії рішальним мусить бути не те, що вони називають себе монархістами, а те, за яку систему суспільного ладу вони стоять — за демократичну чи за диктаторську. В залежності від цього визначається їх політичне становище в нашому суспільстві: чи вони стоять по боці демократії, чи, навпаки, їх місце в таборі прихильників диктатури. Нічого третнього становища не має бути. Українське суспільство мусить опати дійсно обличчя тих політичних груп, що борються за свій вплив на організацію нашого народу. Тільки в таких умовах зможемо встановити у себе суспільний лад, що знайде підтримку цілої нації, а не лише її окремих груп.

Нашим історичним традиціям і нашим сучасним завданням найбільш відповідає демократична форма суспільного ладу. Іншого шляху для нашого визволення немає: якщо наш народ хоче визволитися з-під опів деспотичної Москви, то

його життєвим завданням є виховувати своїх членів в дусі наших національних традицій — європейського демократизму, а не московського деспотизму. Тільки в демократичних порядках на Україні єдиний шлях для всебічного та успішного розвитку наших національних сил. Український народ, що в п'ятидесяти роках своєї історії не трапив почуття своєї окремішності від сусідніх народів і завжди приймав до свободи, не може скоритися перед диктатурою тої чи іншої групи, хоч би й своїх українських людей заморожених впливами чужих ідей і чужих традицій.

Український народ вибере собі демократичну форму суспільного ладу як найбільш відповідну до особливостей його історичного розвитку і його національної влади. Ця форма буде найлегша для встановлення й закріплення її в наших українських умовах. Демократія — це не є якийсь шаблон або строго уніфікована система, яку всюди треба вводити тільки за одним зразком. Наприклад, в таких країнах, як Швейцарія, Франція, Англія, Америка існує демократичний лад але ці одна з цих країн своїм суспільно-політичним устроєм не подібна до другої. Можна сказати, що відмін демократії є стільки, скільки тих народів. Це залежить від характеру народу, його традицій, загального культурного стану, особливостей історичного оточення і т. д. В кожній демократичній країні державно-суспільний устрій, щоб бути міцним, має бути пристосований до місцевих умов, і тому форми демократії бувають різні.

Але при всіх різноманітних формах суспільного ладу суть демократії залишається одна: можливість вільної думки і вільного розвитку членів суспільства.

Яка саме форма демократії найбільш відповідає нашим умовам на Україні, не може бути в подробицях вирішено тільки після того, як Україна стане вільна і буде мати паресті змогу взятися до упорядкування свого внутрішнього життя власними силами. Не можемо сумніватися, що після всього пережитого Україною за останні десятиліття нашим людям не забракне державного розуму і доброї волі для встановлення в нас такого суспільно-державного ладу, який би найбільше відповідав внутрішнім відносинам на Україні.

Маємо підстави твердити, що сучасна Україна — це вже не Україна кінця 19 або початку 20 віку. Це вже не та Україна, коли нашим провідникам доводилось витрачати енергію на те, щоб розв'язати українським робітникам і селянам, «хто такі українці і чого вони хочуть». Це вже не Україна, про яку світ нічого не знав, і треба було доводити йому, що існує український народ. В порівнянні з тим, що було тому 30 років, Україну світ вже знає, як здається ще ніколи раніше. Найважливіше ж є те, що українське населення за цей час стало без порівняння свідомішим національно і політично. Фактом великої ваги для нашої сучасної дійсності є те, що український народ має дуже мало неграмотних. Цей факт творить важливу підставу для того, щоб успішно вести підготовчу роботу серед нас для здійснення ідей і практики демократії.

Не менше значіння має також той факт, що наш народ пережив революцію. І хоч більшовицький деспотизм завдав нашому народові страшних ударів, але це посприяло викликанню в народних масах стремління до свободи і ненависть до диктатури. Ми бачили на прикладі Німеччини, що то значить, коли народ не має в своїй історії революційної епохи і в боротьбі попередніх поколінь не зловив демократичних традицій.

Великий революційний рух у нас, на Україні, пробудив народні маси до активного політичного життя. Боротьба з московським більшовицьким насильством навчила наш народ любити й боронити свободу, його життєвим завданням є виховувати своїх членів в дусі наших національних традицій — європейського демократизму, а не московського деспотизму. Тільки в демократичних порядках на Україні єдиний шлях для всебічного та успішного розвитку наших національних сил.

Український народ вибере собі демократичну форму суспільного ладу як найбільш відповідну до особливостей його історичного розвитку і його національної влади. Ця форма буде найлегша для встановлення й закріплення її в наших українських умовах. Демократія — це не є якийсь шаблон або строго уніфікована система, яку всюди треба вводити тільки за одним зразком.

відродила в ньому традиційні амбіції до волі й незалежності. Можливо без перебільшення сказати, що починаючи від першої окупації України московськими більшовицькими на початку 1918 року і по сьогоднішній день, тобто більше як чверть століття, життя на Україні — не безперестанна, повна великої енергії і жертвенності боротьба українських мас з чудоземною неволею, за свою національну і людську свободу. Це — великий досвід, і цей досвід не пропаде даром: він буде використаний нашим народом для встановлення нашого традиційного демократичного ладу. Ця школа революційної боротьби з московським насильством не тільки пробудила наш народ політично і національно. Вона на ділі переконала його, що нам, українцям, не подорож з московськими деспотичними традиціями і порядками.

В протилежність до російського народу, якому бракує демократичної традиції, наш народ таку традицію має і не зловбуток великої ваги. З цього погляду також наше національне відродження в 19 віці, що подібно як у чехів відбувалося під знаком народоправних ідей, не могло не залишити помітного сліду в психологічному наставленні нашого народу. Вплив цієї доби, безсумнівно, матиме так само позитивне значіння для будучності нашого народу.

Пока нам всім, при встановленні свого внутрішнього суспільного ладу ми повинні будемо дивитися на справу реально. Не слід забувати, що столітнє перебування народу під московською деспотичною владою, безсумнівно, залишить певні свої негативні впливи на наше суспільство, на його психіку і на ціле його духовне наставлення.

Тому очевидно тяжко буде від системи більшовицького рабства раптом перейти до повної демократії. Цей перехід від більшовицької насильницької системи до реальної демократії має відбуватися на підставі продуманої політичної і господарської та соціальної програми. Всі ці ралтові, не пристосовані до наших українських відносин ідеї справі не допоможуть, лише, навпаки, можуть її пошкодити. Треба пам'ятати, що наші українські демократії в значній мірі тим є міцні й сильні, що вона впроста органічно, поступово. В цій країні кожний крок вперед робитися лише після того, як зловбуток раніше закріплювалося міцно й безповоротно.

Тому також — у нас, на Україні, для встановлення міцної демократії доведеться йти систематично, дбаючи в першу чергу про розвиток ініціативи й самодіяльності населення в формі розбудови органів місцевого самоврядування, поширення кооперації в різних її формах, виховання молоді в дусі поступових ідей і т. д. Словом, розвинути демократичну систему у нас доведеться по мірі того, як вона буде зміцнюватися й зростати за психологією, звичками і потребами мас народу. Тоді демократичний лад, кристалізуючись в тієї чи іншій формі, може уникнути різних перебоїв та криз і дасть нашому народові, як і його провідній верстві, можливість всебічного та успішного розвитку.

В розвиненому демократичному суспільстві до провідної верстви нації підіймається з народних глибин все, що є здібного та активнішого. Тому шлях демократії також для створення нашої еліти є найбільш реальний і творчий.

Малий інформатор

В три рядки

РИМ (ЮП). Італія й Швейцарія підписали угоду про скасування віз на подорожі між обома країнами. Угода стає чинною з 15 липня.

ЛОНДОН (Ройтер). Останні німецькі полонені у Великобританії повернуться до Німеччини 12 липня.

БАГДАД (ЮП). Іракський кабінет, що виконував свої урядові функції з січня п. р., подався до демісії.

ТЕГРАН (Дена). Новий прем'єр-міністр Ірану А. Г. Гагір виклав перед парламентом дванадцятипунктову програму: вона підтверджує, між іншим, закон про аннуляція советсько-іракського нафтового паку.

СТОКГОЛЬМ (АП). Советське посольство в Стокгольмі склало протест проти демонстрування в Стокгольмі американського кінофільму «Залізна заслона».

ГААГА (Дена). Голландія й Індонезія після односторонньої перерви знову відновили переговори.

ЛОНДОН (ЮП). Англійський король Георг шістьер вже не називається «королем Індії».

ВАШІНГТОН (ЮП). США офіційно налагодили дипломатичні взаємини з жидівською державою Ізраїль.

ГААГА (АП). В Гаазі відбуються незабаром наради міністрів закордонних справ Західноєвропейського союзу.

СТОКГОЛЬМ (Дена). Обидві палати шведського парламенту ухвалили асигнувати 205 мільйонів шведських крон на зміцнення оборони країни.

ФРАНКФУРТ (Дена). Зустріч прем'єр-міністрів трьох західних зон з трьома військовими губернаторами перенесено на 30 червня.

ФРАНКФУРТ (Дена). Давидас Ганді, син Махатми Ганді, 22 червня мав розмову з генералом Клеєм, а також з його політичним радником Р. Д. Морфі.

ВІДЕНЬ (ЮП). Австрійський кабінет попросив союзу Контрольну Раду у Відні вилучити деяких заходів, щоб боронити «життя і безпеку населення».

ПАРИЖ (ЮП). Страхи у Клермон-Феррані прищипався.

26-е вето Советського Союзу

ЛЕЙК САКСЕС (ЮП). Советський Союз 26-й раз вів права вето, проголосувавши в Раді Безпеки ООН проти прийняття американського плану контролю атомової енергії. Голосування в Раді Безпеки поклало край дворічній спробі Об'єднаних Націй запровадити ефективний контроль атомової енергії. Це питання обговорювалося вчора в вересні на генеральній асамблеї ООН у Парижі.

Маневри американських військ у Баварії

ФРАНКФУРТ (АП). 10 000 воєнів американської армії 22 червня розташувалися в баварському лісі поблизу Нюрнбергу, щоб взяти участь у найбільших військових маневрах, що відбуваються в Європі по закінченні війни. Протягом чотирьох днів вони вестимуть увійні біля майже такій, як за воєнних умов на 15-кілометровому фронті. Біля становить культурно-історичний пункт Інтенсивного вишколу у районі Графенеру, де Пітнер готував свої війська до блискавичної війни.

Притулок для політичних втікачів

ЛОНДОН (ЮП). Підсекретар британського міністра закордонних справ лорд Гендерсон у Верхній палаті заявив, що уряд не видаватиме ніяких «справжніх» політичних втікачів з британських окупованих зон в Німеччині та Австрії. Великобританія також відмовляється надавати втікачам, яких закликають воєнні злочинці, якщо немає бездоганих доказів провини, — продовжував він.

Чутки про революції в Південній Америці

ВОГОТА (АП). Більша частина південно-американських країн понині чутко про революції. З часу закінчення пан-американської конференції в Боготі в квітні п. р. Колумбія перебуває в стані революційних повстань. У Венесуелі поліція розпочала допити в справі викриття революційної змови. Аргентинська поліція заарештувала 200 комуністів, але потім майже всіх звільнила знову. За словами чилійського прем'єр-міністра Г. Вілья, комуністична партія та інші політичні групи закликають в законотвірних планах, а в Коста Ріці на 28 червня нібито планується революція.

Нарешті переселення ДП?

БРЕМЕН (Дена). Як зазнав тут представникові Дени проф ІРО Томас Грей, 28 липня з Бременського порту почнеться переселення 800 000 переміщених осіб. Із них 500 000 осіб, що здебільшого хочуть виїхати за море, 700 000 осіб живуть у зовнішній, а 100 000 в Австрії й Італії. Швейцарія емігруватиме до 20 000 осіб. США, Канада, Австралія, Чиле, Аргентина, Бразилія, Венесуела, Нова Зеландія, Іспанія, Африка, Франція, Голландія і Бельгія заявили про свою готовність прийняти ДП.

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Головний редактор ЮР. ДИВНИЧ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати листи, а в примові неомічених листів застерігає лише в особливих випадках. — Листи і листи в справах редакційних адресувати на окремих редакторів, а Редакції

Redaktion „Ukrainische Wiest“
New-Ulm, Ludwigstrasse 10.
в справах Адміністрації, в дописках „Administration“.

Редакторів приймать особисто в українському таборі Н. Ульму - Бляк „Е“ від 8-12 год. щоденно, крім суботи.
Ukrainian Newspaper „UKRAINIAN NEWS“
Authorized by EUCOM HQ, City, AUSAID Division
Date Authorized 11, March 1949
Authorization No. UN 11 P 23
Semi-weekly, circulation 2000 copies
Publ. Red. Mat. Adm. New-Ulm, Ludwigstr. 10
Print:
Ukrainische Zeitung, New-Ulm, Ludwigstr. 10

Кандидат на президента США від 3-ї партії Г. Воллес (Дена-НП)

Ждановщина, як нова фаза російського комунізму

Ждановщина — це нова партійна орієнтація московського комунізму, що поступово просвітає в усі шари громадянського й політичного життя СРСР. Вважаємо за цікаве запропонувати читачеві статтю швейцарського журналу „Дер Бунд“, присвячену цьому питанню.

„Декрет від 14 січня про девальвацію рубля і скасування карткової системи в СРСР“ з'явився в соціалістичній пресі за підписами Сталіна, як прем'єр-міністра та Жданова, як секретаря комуністичної партії. У правовому відношенні цей закон не мусів би мати санкції ЦК партії, бо справа тут лише в господарській реформі, що є виключно компетенцією уряду і Верховного Совета (російського парламенту). Якщо ж законність вимагає, щоб поруч із підписом прем'єра міністрів Сталіна стояв підпис Жданова, то це є свідченням того, що регулювання всіх громадських справ Росії відбувається... виключно на основі рішень урядових і партійних інстанцій, що за лєнінської доби вважалося несприятливим. Крім того, це свідчить також і про те, що Жданов зловбув перемогу над усіма своїми конкурентами в партійній ієрархії, в наслідок чого, можливо, що лише особистість Сталіна може створити спротив агресивній лінії партії, на користь захвату державного принципу. Варто Сталінові лише б зійти з політичної арени, як необмеженому пануванню комуністичної партії ніщо більше не перешкодило б. Якщо першу фазу більшовизму звали називати лєнінською, другу — сталінською то сьогоднішню фазу, слід назвати ждановською чи „ждановщиною“.

Жданов належить до керівних особистостей того покоління, що йде на зміну т. зв. „старим більшовикам“, останнім репрезентантом яких сьогодні є Сталін. Він не лише послідовно дотримується вчення Лєніна і Сталіна, але також бачить у більшовизмі феномен і намагається зберегти його від переростання в рутину, шляхом зміни його світоглядних принципів. Це дало Жданову зверхність щодо Молотова, якого совєтська Академія Наук, шоврава, визнала за „корифея науки“, однак у своєму політичному вислові він не виявляє самостійності, влючачи собою тип

упертого, надійного діалектично-виколоженого урядовця.

Жданову пощастило з перемогою над Малєнковим, що створив собі кар'єру, дякуючи властивості свого характеру: йти до мети рішуча, не вагаючись і навпростець. Проте, він не має достатньої освіти, щоб комуністичні основи застосувати до політичної кон'юнктури міжнароднього становища. Сталін, звичайно, і далі є політичним сумлінням компартії, але духове керівництво Жданов поступово забирає до своїх рук, і дискусії на „культурному фронті“, а також новий напрям російської зовнішньої політики ясно говорять про ступінь просвіщення духу „ждановщини“ у всі галузі громадського життя СРСР.

Активізація ждановщини почалася півтора року тому розгромом двох лєнінградських журналів, яким заклали притуплення політичної пильності. Редакції обвинувачували в тому, що вони друкували твори „антинародних“ та „антисовєтських“ письменників — відомого сатирика Зощенка і надзвичайного поєтеся Ани Ахматової... Тоді вже Жданов заявив, що мистецтво і література в Совєтському Союзі не можуть бути об'єктивними факторами... і влашвили до широких теоретичних міркувань, він накреслив суворо політичний рецепт художньої творчості, і з того моменту всілякі „індивідуальні відхилення“ письменників раз і назавжди заборонені.

Далі пішли гострі дискусії на філософському фронті, жертвою яких внав проф. Александров, що його книга з історії західноєвропейської філософії незادовго до того була визнана гідною сталінської премії. І ніхто інший, а тільки Жданов з'явився на сцену з „науковою“ доповіддю, де розкрив „помилки“ професора. По цій дискусії Александров зник у безвісті, і цього року він не виголошував повзальної промови у день річниці смерті Лєніна, як це завжди бувало перед тим.

Кілька місяців тому підпав недасі старий комуніст Варга, експонент совєтського „економізму“, за те, що він у своїй книзі „Зміни в економічній капіталізму, викликані другою світовою війною“,

заявив, що на військову економіку в буржуазних країнах впливав не монополістичний капітал, а державний апарат. Особисто Жданов не виступав проти Варги, але його орган „Вольнеє“ безапелляційно вимагав, щоб погляди, проголошені Варгою були рішучо відкинуті. На думку цього пресового органу, твердження Варги, нібито російська ідея націоналізації, з огляду на вимагаючі того обставини, має деяку аналогію й на Заході, є несправедливою. І це зрозуміло, бо в добу ждановщини не може бути й мови про затишання протиріч між комунізмом і капіталізмом.

Тим часом Жданов виступав з великою промовою в Варшаві, коли засновували „Комінформ“ (Малєнков був тільки його співдоповідачем). Це він накреслив лінію програму боротьби з „фашизмом“ і тим закріпив свою роль міжнароднього партійного диктатора. До останніх подій у цьому напрямі належить чистка працівників музичного фронту. Такі композитори, як Шестакович, Прокоф'єв і Мураделі, що набули слави й за кордоном і відзначені за винятково обдарованія совєтським урядом, раптом затановані, як „декаденти“, що потрапили під вплив „відмираючої“ культури Європи і Америки.

Чого партійні „ждановські напрямки“ і чого від нього слід чекати стає ясним з наведених вище фактів. Цей напрямок являє собою синтезу найрадикальніших елементів у вченні й політиці як Лєніна, так і Сталіна. Він сирастється на ідею Лєніна про світову революцію, ідею, яка вважає неможливим одпочасне існування двох систем: комуністичної і капіталістичної.

Жданов, маючи не більше 50 років, всю свою діяльність віддав старій комуністичній ідеї, і він сподівається її здійснити лише за умов, якщо йому, поперше, владсть покінчити з міжнародньою компромісною політикою і, подруге, якщо совєтський народ буде знову охоплений мілітарним революційним духом.

Що більшовизм уже вступив до цієї нової фази, маємо немало доказів. До них належать: зміщення „залізної застави“, що ізолює совєтський народ від західного світу, неможливість домовитися з Молотовим на міжнародніх конференціях і підпорядкування всієї роботи Політбюро Жданову, його поглядам.

Под. А. РОЗУМОВСЬКИЙ.

† Аркадій Животко

(Посмертна згадка)

Яраз в нашій друкарні кінчалася набір статті Аркадія Петровича (як й не думали, що вона остання), коли ми одержали телеграму, що й автор помер.

Вже довгий час скаржалося Небіжчик на стан свого здоров'я, на якийсь незрозумілий йому і лікарям відзналок сил... Літа, літа, Аркадію Петровичу,— хотілось йому сказати, але хто радо чує про це? Тому відновилось злизуванням плечима і говорилось, що не переходово ослаблення в наслідок, може, слабого відживлювання.

Та й дивний був би цей упадок сил саме в Аркадія Петровича, у цього життєрадісного оптиміста, спокійного і лагідного професора, ідеаліста, соціаліста і революціонера, озброєного освітою, знанням і безмежною вірою в нашу остаточну перемогу, в тріумф української прагми.

Виявилось, що причиною цього дивного упадку сил, була тяжка недуга (рак шлунку), з якою до сьогодні лікарська наука не вміє боротися. І так — ще одна дорога всім українцям могила на чужині... Скільки ми їх маємо розгублених по всіх кутках світу?!

Аркадій Петрович прожив трохи більше як 58 років (народився 3 березня 1890 р.).

Небіжчик був сином священника з Острогозького повіту на нашому Подоллі (Вороніжчина) — тій частині Слобідської України, яка під час адміністративної реформи — відійшла до російських губерній. Будучи бездоганним всеукраїнським патріотом — соборником, небіжчик палко любив свою „вужку батьківщину“ і багато про неї писав. Прагадуємо його брошуру „Подолля“, видану в Празі і шлє статей на цю тему в „Ділі“.

Вже будучи студентом (Аркадій Петрович студіював у Петербурзі на Психо-неврологічному Інституті) Небіжчик брав активну участь в суспільно-громадському і політичному житті тамошньої української колонії і, зокрема, в студентському середовищі.

Під час Української Національної Революції Аркадій Петрович увесь

поринав в євр боротьби і прагав — за десяткою: він і політичний організатор-пропагандист, і редактор, і активний журналіст, і урядник на освітній лані і умалатозаційний пародний носел — член Центральної Ради.

На еміграції Аркадій Петрович спочатку працює в Празі, домагаючись позитивному Мислєтї Юліановичу Шаповалу в організації української еміграції, пізніше відіждєть на Карпатську Україну, звідти вертається знову до Праги і опісля Український Історичний Кабінет при міністерстві закордонних справ чехо-словацької республіки. Кабінет під керівництвом Аркадія Петровича виріс у позитивну інституцію — музей, у якому небіжчик радо працював, вкладаючи свої організаторські здібності і небуванний талант, бо в перспективі передбачався плаіз матеріалів цього музею у збіжкву України.

Талановитий публіцист і журналіст, Аркадій Петрович був найбільшим сучасним знавцем історії української преси. Його праці в цій галузі на жаль відомі навіть не всім нашим журналістам — це мабуть довго лишатися єдиними підручними книжками в цій галузі українознавства. Мусимо похвалити про перевидання їх.

15 червня п. р. в Ашафенбурзі, невеликому німєтському місті (недалеко Франкфурту), але у великому скупченні української еміграції — поховано Аркадія Петровича Животка. Проводили його на останній дорозі — дружина, українська письменниця Олександра Животко (Червова), багато видатних представників наших установ, інституцій та вєтних члєстві наших громадян.

Аркадія Петровича нема між нами. Все наше громадянство, зокрема ми, робітники пра, понесли дуже тяжку втрату. Пам'ять про доброго товариша, вдатного нашого публіциста, великого українського патріота — демократа — понесемо з собою в дальшу сиктальщину, а якщо дасть Бог — і на Батьківщину.

П. КОТОВИЧ.

Криза колективізму

Відомий німєцький економіст Вільгельм Рєнке, що з 1933 року перебуває на еміграції (тепер професор Інституту Інтернаціональних Студій у Женєві), опублікував недавно (видавництво Курт Деш, Мюнхєн) нову брошуру під назвою — „Криза колективізму“. Це майже повторення, з деякими новими матеріалами, його попередньої праці — „Балинс європейського колективізму“, що скорочено в українському перекладі друкується в першому числі журналу „Сучасність“. Професор Рєнке належить до т. зв. неолібералів, що обстоюють відпну, керовану ринком економіку й завзятю воюють проти євського колективізму, тобто соціалістичної економіки у всіх її формах. Подасмо нижче кілька уривків з його останньої праці.

„Ще й досі, так званий „капіталізм“ грає визначну роль жертвенного козла у певній популярній літературі нашого часу. Але насправді господарська система, що давно вже панує в Європі, не капіталізм, а колективізм у всіх його градаціях і видах. Всі ті господарсько-політичні ідеології, які ми можемо назвати соціалістичними або колективістичними, в більшій чи меншій мірі поклали свій відбиток на господарське життя нашого континенту. Що колись було утопією, демагогічним гаслом чи кабінетною конструкцією вченого, тепер у великій мірі стало дійсністю. Всюди, в одних країнах противом років, у інших, як, напри., у Німєччині понад десять років,

колективізм став дійсністю — час справді достатній, щоб з новим правом поставити питання: чого він досі, в чому ще лишився винним і чого можемо ми чекати від нього в майбутньому? Протиним десяти літ лишалася поза увагою критика колективізму, висміювалися закони національної економіки і говорилось про нову добу, в якій вони нібито не могли мати ніякого значення. Зростає нова генерація економістів, які вірять, що більшість з того, про що досі вчила національна економія безпечно можна забути як старомодне, і бачать своє завдання у „керуванні“ господарським життям. І від них ми вимагаємо сьогодні звіту, коли ставимо питання, чи вони все ще чесно переконані у перевазі нової національної економіки над старою? Одним словом: ми вважаємо, що надійшов час відвести підсумки європейського колективізму. Перше, що нам впадає тут в очі — це щось на перший погляд парадоксальне. Я маю на увазі ту обставину, що колективізм переживає сьогодні глибоку внутрішню кризу. Як часто трапляється в історії — за зовнішнім тріумфом руху криється внутрішня порожнєча, безпорадність, напруження, розчарування й суперечності. Легко й відгідно було критикувати, і в широким обсязі це було корисне й вправдане. Не було ризиковано, а навіть корисно розгортати радикальні програми й обстоювати складні теорії, доки не було потреби програми виробовувати а правиль-

ність теорії доводити на практиці. Але тепер, коли теорію мусить заступити практика, а демагогію відповідальність, тепер, коли колективізм повинен показати, що він може, бо ж він оволодів силою, про яку мріяв, все раптом змінилось“.

Тисячі й тисячі соціалістів напевно потай питають себе: чи не була це помилка, що ми хотіли спрямувати господарське життя за нашими планами? Чи не штовхасмо ми господарство з однієї кризи в другу? Чи не рано ми почали сміятися з економістів, які вчили нас, що як колосальні підприємства модерного й світового господарства управляються конкуренцією, ціною, прибутками, ринком і рентабельністю, і як максимуму дійсно потрібних людству благ при найменших витратах здобувалося тим, що старанність, ініціатива, здібність привласнування й інтелегенція винагороджуються ринком, а брах відповідних властей карається ринком? Чи не найпрактичніше було б координувати без галузу через випробувані вже інституції приватні інтереси людини з загальним інтересом і чи не належить до цих інституцій так переслідувати нами свобода, конкуренція, самовідповідальність і власність? Чи справді лише буде, коли ми вводитимемо дедалі могутнішу бюрократію? Чи не та свобода, рівність і справедливість, яку ми вимріяли і за яку змагалися? Чи не мали рації ті зневажливіші нами соціологи, коли говорили, що за колективізм треба платити страшною ціною: свобода, гідності й вроджених прав людини? Чи можемо ми з частям сумління заперечувати, що не тільки досвід тоталітарних країн, а всі міркування

приводять до цього висновку? Чи не обдурюємо ми самі себе, коли все говоримо про демократичний колективізм, що приносить добробут, свободу й мир? Хіба сьогодні не тим більше білі країни, чим більш вони колективістичні? І тим більше ворожі до свободи? Тому що колективізм упідвєтлює господарське життя національній державі і збільшує її суверенність, чи не логічно, що він, замість зменшувати причини міжнародніх конфліктів, збільшує їх? Чи, одним словом, соціалізм не є завжди націонал-соціалізмом і чи є істотна різниця між ідеологіями, що породжують його? Цілком природно, що до цих розчарованих соціалістів приєднуються також ірвідники профспілок, які ясно розуміли, що візній профспілки мають сенс тільки у вільному господарстві.

Господарський процес, як ціле, відбувається тепер за іншими законами, ніж раніше. Що і скільки якого товару треба продукувати; скільки треба споживати й вкладати капіталу, куди вкладати капітал; що й скільки ввозити й вивозити, з якої країни ввозити й куди вивозити; чи можна вихити й куди; який фак можна обрати і яку працю виконувати; в якому місці щось виробити; за якими нормами слід розподіляти виробовані ще таким стогучим господарському апараті — все це й ще багато іншого вирішується тепер установами, централізовано, за більш або менш довільним і суворим планом і перш за все вирішується примусом і наказом.

Цей колективістичний господарський порядок став тепер у Європі правилом. „Конфіскується“, „доповідьється“, „звільняється“, „злається“, „політоміється“, „забороняється“, „карається“, „уділяється“, „розподіляється“, „перевіряється“, „наглядється“ і передусім — „забороняється“. Нагорі плвнують, оцінюють, навертають, керують. Визну передусім чекають, вивозують один за другим формули, і щоденно продовжують важку боротьбу з наростаючими труднощами, доки найбільш діяльні на емігрують, як можуть, а інші владують в беззадію. А між тим господарський процес на диво керівництвом господарства йде зовсім відмінними від планованих шляхами.

Після цього всього ми не потребуємо довго зупинитися над питанням, як виправдує себе цей колективістичний господарський порядок. Мова, якою говорять досєд останніх років у цій Європі, є так недвозначна, що можна вдовольнитися лапідарною констатацією: колективістичний господарський порядок в загальному й надовго вніс уповільнення й безладдя в господарський процес і погіршення постачання населення, і чим довше цей курс буде утримуватися, тим більше владитиме пародне господарство в безладді й недовості. Такі наслідки господарської політики, якої зупертого засвідчують й помірковано думкою дотримується соціалістичні уряди, нібито це прогресивна господарська політика, тоді не вона в дійсності несе з собою параліз, убожество, несправедливість і неволю.“

Ів. К.

До українського громадянства на чужині

Всі свідомі свого національного обов'язку українці, що розуміють значення і роль організованості української еміграції на чужині, сплатили національну вкладку за 1945, 46, 47 рр. або сплатять її у близькій дні.

Здійснюючи наше гасло за кордоном Батьківщини: „Кожний українець (-ка), де б він не був на чужині, виконує свій національний обов'язок і сплатчує щорічну національну вкладку до Красного українського допомогового комітету“. Ми віримо в те, що це гасло буде здійснюватися українцями на чужині на всіх теренах, де б вони не знайшлися. Організовано, системно і солідарно „допомагаймо самі собі на чужині“. Своїми переселеннями, але регулярними щорічними сплатами національних вкладок, ми створили поважну матеріальну базу для моральної і матеріальної допомоги та правного захисту потребуючим українцям, розкиданим поза Батьківщиною.

Сплата національної вкладки має велике значення не тільки як чинник матеріальний, але й як чинник організуючий і об'єднуючий.

Коли б усі українці щиро виконали свій обов'язок, то навіть при наших скромних сплатах ми могли б розбудувати дуже солідну матеріальну базу. Якби кожний українець, що живе поза Батьківщиною, сплатчував щорічно національну вкладку у вартості дорівнюючій 2-5 долларів, ми могли б дати значно більшу поміч потребуючим землякам і, крім того, значні суми приділяти так на культурно-освітні цілі (школи, пресу, студентство і т. д.).

Справу національних вкладок і значення їх треба розглядати в широкому і перспективному характері. На жаль, деяка частина української еміграції не розуміє або не хоче розуміти цієї ролі і значення національних вкладок. Вони хвибно вважають, що свій внесок дають комусь, а не відчувають, що внесли вони дають там для самих себе. Почасті не пояснюється нездовільною організацією збірки над вкладок нашими таборовими управами і ЦПУЕ. Той, хто не почуває себе привласненим до української організованої солідності, хто не почуває національного обов'язку платити невеличку щорічну вкладку, не може претендувати на правну-моральну допомогу від українських допомогових комітетів. А остання ще не раз буде вам потрібна.

Повідомлення та квитанції про сплату

національних вкладок є документами, що засвідчують виконання національного обов'язку. Тому зберігайте їх.

Таборові Управи і ЦПУЕ повинні упорядкувати списки платників національної вкладки, мати даві протих, хто сплатив і хто не сплатив. За цими списками будуть видава-

тись персональні посвідки про сплату національної вкладки. Хто не має змоги сплатити національну вкладку у своїх осередках — просимо переказати поштою на адресу: Аугсбург, Басріше банк фюр Гандель унд Індустрі,konto № 20915 Василь Мудрий. Сума вкладки буде подана на забором (в нових грошах).

Центральне Представництво Української Еміграції.

Переселенчі вісті

(Щ Ц ІРО, № № 112, 7, 8)

Обов'язкове вивчення мов запровадити незабаром ІРО у всіх таборах американської зони. Особливий наголос ставляться на вивченні англійської та еспанської мов (звичайні розмова, технічна термінологія і т. д.). Навчання відбуватимуться по одній годині в день. Шарувки вже друкуються.

Щ Ц ІРО офіційно повідомляє: всі балтійські, польські, советські, українські та югославські переміщені особи (ДП), які з західної зони Німеччини вилізуть до своєї батьківщини — одержуватимуть на дорогу харчовий пакунок вагою 10 кг.

Цим повідомляється, що заборона читання і привезення часописів ліцензованих советами — знята в американській зоні.

Гватемала вистала в Європу своїх представників. Вона робить перші кроки для виконання переселенчого плану (50 000 ДП з родинами). Найбільше потребується селян для колонізації. Державна приналежність надається через 5 років. Гватемала — республіка в центральній Америці, дежить підданство Мексика; населення 3 300 000; дуже великий відсоток населення — індіанці. Головне місто — Гватемала Сіті (177 000 населення). Клімат гарний.

В Людвігсбургу почала працювати бразилійська комісія (Флак-Касерне). П'ять трое дітей віком вище 2-х років було допущено до транспорту на переселення; всі інші мали діти мусять чекати наступного транспорту. Його ж мусять чекати і вагітні жінки.

Венеусельська комісія почала свою працю до набору ДП на переселення в Людвігсбургу (Флак-Касерне)

Багато переселенців ДП, прибувши в Австралію, зголошують-ся так добровільно до праці на південних плантаціях. Праця дуже тяжка, але дуже зарплатна. Здебільшого керівники плантацій розселяють ДП в окремих будинках-фармах на 3 кімнати з радіо, додаючи до цього вже квітаніе авто.

200.000 ДП в Америку, — так ухвалив Сенат. Кількість людей з кожної національної групи буде добиратись пропорційно величині кожної групи.

Кілька військових транспортних кораблів будуть перевезити переселенців ДП в Америку.

Геліо Лобо, делегат Бразилії при ІРО, заявив: „Бразилія готова прийняти до себе необмежену кількість ДП з сім'ями. В країні вони будуть розселитися колоніями“.

ПЕРЕКЛ. - ІД.

Так на Великдень свільно розговдались українські робітники в Бельгії

Лист до приятелів-росіян

Огляд польської преси

В львівському польському часописі „Відомості“ в ч. 19 відома польська публіцист, автор кількох дуже актуальних книжок і добрий знавець російських справ Річард Прага, під поданням вторі заголовком написав дуже цікаву статтю, яку реферуємо.

Сконстатувавши, що сталінська „революція“ несе реакцію й тоталізм та є великою загрозою цілому світові, бо не в той спрочувальний привид, що бродить по Європі, автор пише: „не поможуть найбільші доктрини аналізи, не поможуть свідчення знавців проблеми: слово „бolshevizm“ слово „Совети“ признається за синоніми Росії і російськості“. І далі Варга стверджує: „стає питання сьогодні навіть найбільш поверховому спостерігачеві, що не може бути новий про диктатуру bolshevizmu без співучасті російського народу“.

Але для того, щоб російський народ міг взяти участь, поруч з іншими уярмленими народами, в боротьбі проти bolshevizmu — він мусить сам скинути з себе пута, якими його обв'язала імперіалістна традиція Росії. „Знаємо, — пише Варга, — що так само, як парський абсолютизм, так і bolshevizm є тоталітаризм, який велькі душой спустошення у певній народній уярмлених, а переломним російського народу, заступаючи національні амбіції — амбіціїми великодержавними, а ідеї гуманістичного і месіаністичного універсалізму — імперіалістичними ідеями“.

„Постяє трагічна квадратура кола, яка загрожує, що російський народ не тільки не віграє жадної ролі в боротьбі за загальну свободу, але й сам ніколи нічим не буде, бо росіяні змилки одержувати від своєї влади єдину винагороду за власну неволю, за власне невільництво і за принизливу ролу жандарма у відношенні до інших народів — права на гордість з безумного і безмежного поширення величезної держави. Кожний росіянин, знаючи власну історію, — промовляє польський автор, — розуміє, що те, що я написав не є антиросійським тезою польської, української чи західноєвропейської історіографії, але що це є, власне, теза поступової російської історіософії і політичної думки...“

Далі автор стверджує, що не можна було, воюючи проти царату, поборувати його тільки на відстанку внутрішньої політики, а одночасно допускати повенелення народів Кавказу чи Туркестану, або винародовлення українців чи поляків. „Так само, — говорить Варга дослісно, — не можна говорити про боротьбу з bolshevizмом, оскільки програма цієї боротьби має обмежитись тільки до ліквідації таборів примусової праці і позрашення дої сезни чи робітників, а не має бути програмою безумовної волі для всіх повенелених соєдержавністо народів“.

„Програма нової Росії, якщо не має бути реальною програмою суцтєвої зміни bolshevizmu, не відпадаючи від себе інших народів, нементуючи їх в боротьбі зі свільною набелешкою, мусить раз на завжди зійти з шляху „великодержавності“ і стати на ґрунті безумовної свободи не тільки людини, але й окремих народів. Шлях, котрим ідує російські націоналісти, так само, зрештою, як і інші націоналісти, відлучно з позиціями й українцями, шляхом забезпечення аніртірї янайшшоших границь для своїх держав, не проважить до будь-чєї свободи. Натомість провадить до універсальної перемоги bolshevizmu“.

Омельян Бачинський

(Нар. 13. III 1856. — Помер 14. 6. 1948)

Серію некрологів західно-українських культурно-освітніх діячів, що їх передчасно невідради склятьчї умова по другій світовій війні знесли в могилу, приходиться доповнити нам сьогодні ще одним некрологом.

У львівському містечку Шерат, коло Львова, в Бельгії 14 червня 1948 року помер Омельян Бачинський, який останнім часом був першим інспектором українського приватного шкільництва в Бельгії, організованого щиз з почину Українського Науково-Освітнього Товариства в Лювені.

З прикінцем повільного можна пов'язати не лише початок „Рідної школи“ в Бельгії, але й велику частину історії західно-українського шкільництва, зокрема в Галичині і на Закарпатській Україні та на склятьчїшній; також історію таких видавництв, як „Українське Нахрітєн“, „Вісника Союзу Визволення України“ з початком першої світової війни у Відні; культурно-освітніх праць з положеннями українцями в російській армії в таборах в Зальцведені, Ветцарі в 1916 р., де працював разом з Богданом Лепким, Василем Пачовським, Зеноном Кузелею і Василем Сімовичем над першим кадром українським воїнтам УНР. З його привітанням з'явилася праця на історичних натуралістичних гімназіальних курсах в Гіндлі, в Доїшній Австрії, в Святотобачі біля Кисла та Мораві. Пам'ятають його учні, як професора й директора гімназії. Пам'ятає його велике число наших склятьчїх з Березан, Станіславова, Рогатина, Яворова, Тернополь і Чорткова. З прикінцем повільного з'являється, врешті, велика частина історії наших склятьчїх товариств „Божія“ в Станіславові, Тернополь і Рогатині.

Смерть забрала його від нас саме тоді, коли він так енергійно взявся до організації укр. шкіль на чужині. Вічна йому пам'ять!

З листа С. Гребеніського

Донецькі зустрічі

Люди нім не могли усвідомити собі, в чому полягає виробничо-технічний сенс ізотопів. Зокрема робітничий не розуміло, звідки на нього нова напасть вилзла — щодня розійшли неймовірно знижувались, а виробничі норми підвищувались.

Чому так сталося, я особисто зрозумів лише згодом, побувавши там, де жив і працював Микита Ізотов.

На шахті „Кочегарка“ його виробничі успіхи з'ясовували дуже просто: — Сила велика з Микити про. Куздюком коби може вбити — розповідав старий шахтар. — Таких же фізичних вностей буває і його помічник.

— Хлопці молоді, здорові, лава їм попалась добра, тому то й вугілля на гору мілка днів подавали більше, ніж інші.

Начальник шахти Юрман, крім того, що Ізотов одним духом вилзав дитр горілки, нічого істотнішого про свого вихованця розповісти не міг.

Вперше легендарного героя побачив я в місті Сталіно, на донецькому з'їзді совєтів. Зустріч була оригінальна.

Хоча дивовида не не помічав з міжнародною частковою, але зала виступав виступав вже помітно спорожені. Вільність дєпутатів збралась біля буфету. Там, внаслідок якого, стою Микита Ізотов,

розважаючи засмутіних від численних промов обранців народу. Широко розкритим ротом він на ходу ловив тістечка, що їх кидали з усіх боків.

Наступного дня я зустрів Ізотова на сходках обласного комітету. Він привітав мене в досить дивний спосіб. Зморщив чоло й відразу розпружив його. Від того кашкет, без допомоги руки, подався взад і вперед. Запропонував зробити таке й мені, але в тільки безпорадно розвів руками.

Варто згадати й про такий вплив Ізотова: за його головування в Довнському товаристві „За олодіння технікою“ з Москви надіслала легковий автомобіль, телеграфно адресований: „Сталіно, ЗОГУ“. Хоч телеграма ні в кого не вислалась сукупівіи щодо справжнього господаря машини, але шановний голова товариства несподівано вилзавачив її зовсім іншакіе.

— Якому там в біса ЗОГУ, — сказав він, — то телеграф знову валуєт. Треба чатати „Сталіно, Ізотову“ — із цими словами забрав автомобіль собі.

Сліаюм за Ізотомим Кремль, поровав Сталіновою. Цього разу Москва підготувалась значно краще. Майже одночасно з ударами шийного молотка ірпінського шахтаря, в редакції всіх газет з'явилась не тільки шарва, вірні, а й творчич-

но обґрунтовані статті про новий всенародний рух. Стахановські рекорди почали вибухати скрізь: в машинобудуванні, текстильній промисловості, взуттєвій, в червоній армії.

Мені знову випала нагода мати справу з першоджерелами. Дістав завдання, як перед тим Ізотова, відвідати офіційних основоположників стахановщини.

В шахтарському виселку Центральної Ірміно швидко збузували гарній оліноверховий будинок на дві квартири. В зорі розглядували два городи, два салди. Тут, наче на виставі для комплексного демонстрування численням, вилзавачивачам, екскурсантам та туристам, оселами разом двоє стовпів нової ери промисловості — Олексія Стаханова та Митрона Доканова.

Висока, худорлява людина поведилась дуже неприводливо.

В розмову старалась не вступати. Замість того, не втаюючи“ накручувала нагєфона, ставила пластинки, що лежали на столі, дивані й просто на підлозі. Кожне запитання намагалась або не чути, або відповісти незрозумілим нахилом голови чи одностороннім звуком. По всьому було видно, що людина не зацікавилась ще з собою становищем, не знає, як їй належить поводитись. То був Олексій Стаханов перших днів своєї рантової, непомірної слави.

Вибравши момент, рішучо звертаюсь до нього:

— Олексію Григоровичу, розкажіть тепер, як ви всю науку, всі

надбання й передбачення інженерів передвинули догори дном?

Стаханов закліпав очима, ніяково усміхнувся, розвів руками:

— До ладу розповідати не зумію. Про не краще спитайте в товарища Петрова шарторга нашої шахти. Може вам чаю налити?

Щоб жарно не витрачати час, на цьому уриваю розмову й припрошую Стаханова власноручно розписатись на чистому аркушіку його записівки. Той підпис мав з'явитись під статтею, що й я мусів написати від імени цього нового „надшахтаря“.

Без п'яти хвилин академія, майже з острахом, бере від мене записівку й автоматичну ручку. Від напруги зморщується чоло, а ціле обличчя й шию, хоч рушником витирай — так вони запітніли.

Мій співбесідник твердо тисне на перо й старанно, по-диточому виводить своє привітє. Але всі його зусилля не дали бажаних наслідків. На клавішу паперу стоало слово „Стаханов“. Довелось за що ж право братись інакше. Тепер, на іншому аркушіку, вилзав трохи краще — „Стаханов“.

— Ну, вам стаханів (скальки) недарма в руку дають, сьогодні десь забенкетуєтє, — намагаюсь підбадьорити нещазу.

Стаханов блиснув на мене очима і розписався, нарешті, як слід.

До Доканова понали само на обіа. Творець передової науки в своїй (так згодом про перших стахановців говорив Сталіні) силі за

столом у самій білизні. Не одянувшись, порадиш „бути, як дома“ і нам, за що ми чємно подякували. Доканов теж спочатку намагався нас швалше відпровадити до Петрова, але потім став балакучішим.

— Розумієте, злість бере. Стільки доклад праці на підготовку цього рекорду, а тут, раптом, запропонував, щоб його поставив обов'язково безпартійний робітник. Мені дали змогу відзначитись тільки на другий день. Але верхки, палець об палець не стукнувши, знів так Стаханов.

Кремезний, чорнявий, невеличкого зросту чоловік мав усі цілєтєтєви висолодовити недоволення. Само багату на першорядні вугілля, з зручними шарами дільницю, де він був шарторгом, московські інженери, керівники паркомату, главу, тресту й шахти обрали місцем народження нового всенародного руху. Разом з ними Доканов у глибокій таємниці опрацював різні деталі майбутнього перевороту в науці й техніці. Вже уявляв, як одного разу ударом свого відбийного молотка злобде несвітньо славу, навівши зведє доєгнєннє живих і мертвих представників цілої земної кулі.

Та ладри весподівало дістались Стаханову. Доканову довелося користуватись тільки осатами лєтєтєтєтє від них.

— Багато ще в нас невради — на остатку посорядковє господар квартири.

А. ВИСОЧЕНКО

3 українського життя

Венесуеля і імігранти

(Уривок 2-й)

Дехто з імігрантів, виїжджаючи з Європи, вважає, що Венесуеля є напівдиким краєм. Так, є багато неопанованих просторів, але там, де життя організоване, то цивілізована людина знайде все, що їй потрібно. Торіглі розвивена дуже живо. Крім переважно довозить з США. Борощо і автомобілі, матерії і радіоапарати, гудзики і роздзички і т. д. — все це північно-американське. Але й інші країни довозять до Венесуели, напр. Куба — цукор, Данія — масло, Аргентина — м'ясо, Франція — вино. Місцеві промисловості, крім нафтової, розвинута мало. Та й тяжко їй відвестися, бо потрібне надзвичайне напруження, щоб надолганати техніку Північної Америки. Значний успіх мала „перша“, так звана імігрантська пелетка хвиля, яка прибула сюди перед останньою війною, переважно німецькі й австрійські громадяни. Вони ще спитали деякі вільні позиції в економіці, які не були ніколи опановані, і тепер, за 8-10 літ поставали багачами. Остання ж імігрантська хвиля покищо має шукати заняття в тому ділі, яке вже є. Швидкий розвиток нафтової промисловості та торгівлі викликає розвиток деяких міст. Особливо розбудовується столиця — Карacas. На будівельних працях могли б знайти собі заняття дуже багато імігрантів, але... платня некваліфікованому робітникові за день 8-10 боливарів, і... свєка! Десять вже коло 9-ї години ранку в холодильні машини 25° С. Мало зайнятих наших людей і в хліборобстві. Думасмо, що причиною цього тут розвиток хліборобства є вплив імпорту харчових продуктів, а також брак відповідної політики кредитів для місцевих землевласників. Нам здається, що і землі і людей є досить для того, щоб після енергійних агрономічних заходів принаймні прохарчувувати власними продуктами своє населення.

Решті людей нелегко знайти працю, яка б відповідала у всіх відношеннях і тому багатьом людям не раз її змінює. Вибір праці і її зміна, чи то зміна провінції є цілком вільні; але є тут за дуже злу ознаку, коли людина часто міняє місце праці. Нам відомі дуже позитивні явища, коли, напр., автомеханік заробляючи 700—800 бол., децю заощадив протягом року і взяв уже на виїзду гроші та буде будинок. Відомі проте численні інші факти, які іноді приводять до розпаду, коли теж фахові люди не знаходять довгий час відповідної праці і умов. Частина імігрантів кинула до заснування власних закладів. Але успіхів ця група людей покищо не має. Якщо тяжко працювати у фірмі чужій, не знаючи мови і загальної ситуації, то ще тяжче провадити самому якийсь діло. Та й до того ж початковий капітал треба мати, щоб витримати організаційний період. Нелегко є і з хліборобськими справами. Півного „дядьку“ землю не має. Після енергійних і кількамісячних клопотів вдалося кільком групам оволодіти землею. На такі кооперативи держава дала великі відсотки. Але, якщо ми не помиляємося, тримається добре лише один гурт. Брак добрих чоловічих організаторів в цих колективах, а також відсутність агротехнічної консультації з боку місцевих досвідчених фахівців, привели до внутрішніх організаційних і господарчих негативних конфліктів.

І якщо у Венесуелі нафта коштує дешевше, аніж у всьому світі, то все інше, загальний життєвий стандарт тут є дуже й дуже дорогий. Подасмо деякі ціни в боливахах (10 боливарів — 3 долари): мука біла кг. 1,50; цукор — 1,2 — 1,5; масло — 10,0; смазоч. — 4,0 — 6,0; м'ясо — 3,0 — 6,0; томати — 0,5 — 1,5; Черевачок чол. — 25-70; убрания ч. 150 — 350; суковка жін. 25 — 75; авто особове — 5.000 — 12.000.

Проте імігранти не голодні і не почують на вулиці, хоч і тяжко дістати відповідне заняття. Тимчасовим резервуаром, що всмоктує в себе вільних людей, є великі багатих людей. І численні імігранти працюють так: напр., жінка — куховаркою, чоловік — садівником, за не дістають кімнату, харчі і коштів по 70—100 боливарів.

Дорого коштує мешкання. Одна кімната маленька на далекій околиці в столиці коштує 40 — 60 бол. на м.ш. В центрі міста влічкі дорожче. Знайти мешкання дуже важко. Праця оплачується так: інженер-будівельник 1000 — 1400 бол. на м.ш.; інженер-хімік — 800 — 1200; лікар 1000 — 1400 бол. (а хірург з доброю славою може мати до 14.000 на місяць). Кравці, ковалі, монтери, теслярі — мають на день 18 — 25 бол.

Треба зауважити, що в імігрантів виявляються дуже часто великі апетити щодо досягнення добробуту в найкоротший час. Це явище з об'єктивного погляду добре, бо воно свідчить про те, що в людей, які востаннє, які повесили злиди не вбили їхніх амбіцій. Багато добробути місцевих різних станів, імігранти намагаються якнайшвидше до них дорівнятися. Проте життява дійсність в більшості випадках відкидає ці завчасні претензії, а часом ветеранів людей і провачає. Тобто, після зміни праці, людина знаходить для себе не лишню працю.

Як і де розмістилися імігранти? Одинокі примістяться за фахом і за доброю платню. Пошир ділянки є лише на такі професії: кравці, кравчині, шофери, хатні робітники.

Чи почують себе імігранти за-

довольними? В переважаючій більшості — ні. І ці люди не є винні у тому, коли вслухатися в їхні думки. Отже численна група новоприбулих людей є вже в поважній віці, ці люди світ бачили!.. Бачили вони і біди вже забагато. Іх не ваблять ідеї опанування нових просторів, чи то розвитку якогось закладу з перспективою за 15—25 літ створити капітал від 0 до мільйона, або інші авантури, що є властиві для молодих літ.

Більшість приїхала сюди лише тому, що не було іншого вибору, не було де подітися. Отже тому ідеалом життя є відшукання сталої праці з добрим господарем та власний „куток“, а ці бажання, як то ми бачимо, здійснюються далеко не для всіх і не відразу.

За останні півтора року прибуло до Венесуели щось коло 12.000 імігрантів. Має найбільшими роками прибути — ще багато більше!?

6. 5. 1948 р. Інж. Софіївський

Англійська місія інформус

23. 6. 1948, табір Нова Ульм відвідав містер Томас, представник англійської місії і подав інформації про умови виїзду до різних країн. 1. На виїзд до Аргентини з 900 осіб, що стоять на списку 1, мають можливість покищо виїхати тільки 200 осіб. 2. Бразилія має намір взяти 15 тис. осіб на різні види праці. 3. Венесуеля візьме 6.000 ДП для чого приготував свої літаки. 4. Канада буде брати 60.000 ДП, при чому, 15.000 візьмуть літаками. 5. Англія потребує самітних робітників від 18 до 35 р., а жінок від 18 до 49 р. на різні роботи в господарстві, на фабриках та до хатньої прислуги. Кожен, хто бажає виїхати до Англії, мусить довести, що він українець, бо бездержавників (штателєс) Англія не бере.

6. Бельгія і Франція поліпшили умови праці і беруть робітників на попередніх умовах. Родина можуть бути взяті через три місяці — до Бельгії, а до Франції може розвиває контрактуватись разом з основним робітником і виїхати разом.

7. Америка візьме 200.000 осіб ДП, але умови виїзду обмежені різними вимогами. Всі емігранти мусять мати вивазку, що мешкали в Німеччині до грудня 1945 р., при чому, перебажачиться взяти 50% ризиків, а решту інших фахів. Не виключено, що матимуть змогу виїхати старші люди в склад своєї родини. В склад родини зараховуються діти до 18 років і старші батьки. Особи до 18 років не можуть самостійно емігрувати в Америку.

8. До Австралії чекає на виїзд 600 осіб, які переходять комісією австралійського консулату і в поїздах мусять виїхати.

За рік існування ІРО від'їхало з Європи 400.000 осіб. ІРО має 6 пароплавів для перевезення ДП в інші країни.

На цьому інформації закінчено і подякуємо громаді М. Томас від імені, пообіцявши повідомляти мешканців табору Нова Ульм про нові шкєлі розпорядження щодо еміграції.

О. Т.

До процесу Кравченка

В багатьох таборах ДП збирання матеріалів до процесу Кравченка в Парижі набрало масового характеру. В часі інших національностей, поволених більшовизмом, велику кількість матеріалів уже подали у українській Селяни, робітники, науковці, письменники свідчать свої свідчення, які підтверджують правдивість кінців Кравченка „Я вибрав свободу“. Матеріали ці зосереджуються в комісіях, що їх створили професійної організації, організації Політичних В'язнів та інші.

Найбільше свідчень складають селяни про фізичне винищення селянства на Україні, про примусове переведення колективізації та голод в 1933 р. Такі факти як закриття й руйнування пересел. лайакє, в кожному українському селі й місті, підтверджують тисячі живих свідків, які свідчать про терористичний режим.

Селяни й робітники з усіх земель України складають свідчення про конкретні факти насильства, терору, що є доказом більшовицький режим в усіх відношеннях. 27. 6. 48 р. в таборі Нова Ульм відбувся масовий мітинг на якому багато українців з Галичини, Волині, Наддніпрянщини згодилися подати свої свідчення до процесу в Парижі та висловлювати свій протест проти комуністичного режиму.

Зізна шдростає. Діти з українського табору в Цуффенгаузені

ХРОНІКА

Відшкодування за майно, втрачене в Польщі, можуть домогтися ті скитальці, що походять з земель, призначених Польщі, тобто з Лежисівщини, Палашини і Холмщини. Згодуватися до польських урядових представників (амбасад) найдає до 31 грудня п. р.

Засідання Верховного Колачного Круга, де брали участь делегати різних організацій з усіх країн розселення козаків, відбулося 19-20 червня п. р. у Мюнхені. На засіданні оголошено вітальні телеграми як з Європи, так із Південної та Північної Америки, Японії, Далекого і Ближнього Сходу, Індії, Австралії, з берегів Нілу, Африки та Скандинавського півострова. Верховний отаман вибраний козацької похідної отаман Вільгельм Козаченко І. Білий, від-отаманом — інж. В. Глазков, генеральним писарем І. Безуглов.

Загальні збори в Кориберал відбулися 19. 6. 48, в містечку з процесом Кравченка, що має відбутися в Парижі 29 червня п. р. Багато учасників зборів, виступаючи, говорили про тридцятирічний більшовицький гніт на Україні, про нечуваній голод 1932-33 року, про фізичне винищення нашого народу. Збори закінчилися протестом проти гноблення України окупантами та закликом до боротьби за самостійну Україну.

Конференція Українсько-Свангельської - Бавтистської Церкви відбулася 10-13 червня п. р. в Мюнхені. В ній взяли участь представники свангельських громад американської зони. Конференція вітала високодоцільних гостей: суверинтенента В. Кузєва, представника Місійного Т-ва „Світло на сході“ — проф. Козаченка, представник німецьких баптистів настора Драйсбах та інш. Наприкінці ділової частини вибрано нову першовну Раду, яку очолює пастор Д. Марійчук.

Українець в Швейцарії викопить найшорішу подяку заслуженим „березильцям“ і О. Добровольській та Й. Пришкової, а також всьому складові театру-Студії за їх гостинні виступи та за енергійну працю на полі українського мистецтва з українською молоддю.

Десятирічний проголошення самостійності Карпатської України відзначив укр. табір Гренадір-Касерне в Цуффенгаузені. Учасник тих подій письменник Улас Самчук в театрі табору виступив з широким спогадами, розповідаючи також історію життя й боротьби цієї частини нашого народу за свою незалежність.

Діловий комітет побудови пам'ятника жертвам війни 1939-45 рр., що організувався ще минулого року в Парижі, звернувся до українського громадянства з закликом про матеріальну підтримку з метою усаїшого закінчення побудови згаданого пам'ятника. Газета „Українець у Франції“ вислав пісальній проєкт пам'ятника в Колабфонте (От Соє) українцям, поглядям у Франції.

За право знатися українцями широко розгорнувся рух серед нашої еміграції у Франції. Визволяючи національних захолів перед урядовими чиновцями, українці вносили викликути наріжні з своїх документів набратий позначки національності за державною приналежністю, як: рос., польське, румун., чехословацьке та інші.

Для зміцнення в'їтло колонії в Німеччині більшовицькі окремі німецькі погоненці перед поверотом на батьківщину посилають на спеціальні пропагандистські курси та на оздоровлення. Пізніше, відносячи дозволу, їм дається візитівка доручення та спеціальні пропагандистські матеріали, падрочковані на цигарковому папері та вкладені у відомий капсуль для передачі до Німеччини.

Викладання української мови (раз на тиждень) запроваджено в університеті штату Мінесоти. До цього справився український університетський клуб університету, до інструктором працює Федір Луца.

Канадські лісоруби дістали підвищену платню на 10%, тоби кожен лісоруб зароблятиме щорічно по одному долару за годину, а машиністи на таргачах по 2,64 долара за годину. Це нова угода стосується до 15.000 лісорубів та до 20 паперових фабрик в Онтаріо, одній в Квебеку та одній в Манітобі.

Де ж загубилась студія Гіриця?

(Відповідь на листи читачів)

Такі запитання спалили в редакцію од наших читачів з Ангсбургу, Ульму, Ділінгену і Регенсбургу, де були японсовані виступи Студії. Ми не могли відповісти, бо й самі були загубили слід Студії, яка чомусь змінила свій маршрут.

Тепер, нарешті, справа виснажилась. Перед Студією проєкт і визначно виставляти такі „умови“ і „приманки“, через які в згаданих таборах і не могли відбулися виступи. В Ангсбурзі намагалися за призначення той театру якийсь екстрапринцент. Ульм і Ділінген були несподівано хмєль зайняті, а Регенсбург сказав, що ще шестнадцять українська колонія ніхв не може прохарчувувати для десяти студійців — кілька днів.

Студія вернулася до себе у Міттенвальд і своїм новим репертуаром, який уперто готувала цілий рік.

І даремно ви, дорогі читачі, чекаєте Гіриця до себе — йому не вдалося Регенсбургах не виставити таборової „зупи“. Регенсбургам легше знайти на собі гостей бенкетів з жєстєма і шат-

ням, ніж 20 порцій „зупи“ для Драпативної Студії. Між іншим у тому ж таборі Регенсбурзі діяння відбувся з'їзд учасників і, як старий учасник, що 30 років тому вівся в бурхливий революційний море Великої України, Йосиф Гіриця хотів відчитатися перед боювцями побратимами Революції — роботою Студії — ішло дитинно харківсько-курбаської театральної епохи.

Даремно рік-Таборова „зупи“ розлилась на відступках до Регенсбургу несподіваним морем задукувочелья.

Так, що студія Ви, шановна пані С. ніште не має в Регенсбурзі. Тепер має приїхати театр Гіриця, на який ч так чекаю — але певно не дочекаюсь...

Театр Гіриця повернувся до Міттенвальду і хто знає, чи зможе по груповій реформі відновити пєдаторож. Бо до абсолютної недовостаті таборової „зупи“ театр привадила зовсім не анекдотична недосконалість згадана трошки іррадіо-передача, що 21. 6. у всіх міждержавних таборах був проведений тільки один виступ!

Шуцтвад. В цій королівській палаці була міжнародна виставка робіт ДП. Палац зруйнований бомбами, відбудували самі ДП. (1948 р.)

Американський ракетоплан Дель ХС-7, що летить швидше звуку.

Читання на дозвіллі

А В І Т А М І Н О З

(З повісті „Вірність“)

В довгих коридорах Інститутської клініки зійшлися. Петро йшов по сходах. Під руками — кілька книжок, зошити. Його колієні білий халят посіріли від пилу.

Студенти вже зібралися в кімнати коридору, чекаючи професора. Петро привітався. В турні тілках й розмов, що про йду — не дарма ж кажуть, що голодний хліб на умі. — Але ось десь гукнув:

— Професор іде!

Метушня серед студентів збільшилася, а потім раптом затихла. Для студентів професор — майже те саме, що генерал для бійців. Отже, поставили всі струнку, притихли — чекають.

З палати справді вийшов професор Губерґрін із асистентами. Були помітно, поважно; професор тримається гордо, як і завжди. Асистенти перед ним запобігали відчинити двері. На цьому довгий, білий халят. Ліса голова. Студенти кажуть: „Професорові Губерґрину Бог лоба за розум додав...“ Він підмінуватий, носить окуляри в золотому обрамленні, і зараз тримає їх на лобі. На перенісці його м'ясистого, горбатого носа від окулярів — постійна смужка ривса. Вуха в нього великі, наперед витягнені, але то вже, треба думати, не від окулярів, не придбане, а — вроджене. По повних шобах — топенсана мережа червоних жил, великі очі випадалили тоншею.

Соняшні проміння уперто протинало даймо неметі шапки міок клінічної лікарні медичного інституту і косо спала на ліжка хворих. В осяйних стовпах його грали металеві-часточки шлу.

На обличчях, біля ліжок майже всюди лежало по двох хворих. В одних були висхідні до кісток руки й ноги, над западями животами тяжко підіймалися груди, гостро виступали ребра, очі були каламутні, дихання прискорене, ішні, знову, були страшно розпухлі, що й очей не видно — вепорухнені молодіжки лежали, чекаючи приреченого віснн.

Студенти розмовляли між собою пошепелі, майже нечувано, раз-у-раз оглядалися на вимарочного хворого. Він стояв, важко дихав, дер на собі білішу і безнадійно бачав:

— Хліба... хліба!..

Прозодивих повз його ліжко, професор кинув свій тупий, байдукий погляд спід окулярів, махнув рукою в бік українського і, не зупиняючись, авторитетно й переконливо виконав:

— Від вітамінною...

В ту ж мить з крби студентів вихопився голос Петра:

— Товаришу професора, а може то — від голоду? Хлібна ж хліба просят...

Для професора вже бомба вибухала в темній, асний день:

— Що-о-о? — аж підскочив, лото заревніли, він.

Зупинився, обернувся обличчям до гурту студентів, знову з лоба знов на перенісці свої великі окуляри, обличчя його від злості почервоніло, а розлючений погляд бачав серед студентів, що зашкваря в новачному чеканні в перелікало дивлявся на професора. В нього рвотиво на обличчя виступили дрібнішкі краплинки поту. Він жовтіє, золотими губами привульняв нижню губу. І, нарешті, погляд його зупинився на Петрові, що стояв поруч ліжка й тримався однією рукою за ліжко хворого. У Петра було біліє, вистапке, з загостреними рисами обличчя, погляд метал гарячі іскри.

Йдуча жуть професор спостерігав Петра, потім раптом розкрив рот, сльоза ширянула йому через губи, як у голодного звіря перед здобиччю і закривав на всю клініку, не відриваючи ширшого погляду від Петра:

— В нашій шестійській справі соняшніа година не було, нет и не будет! А завжди слугав смерті, которая не відіти перед собой, проминает от авітамінною! А вам, політичеські сьєстому студенту, не жесто в лоді клініке. І ж приклянуто збраться сьєднж вам!

Губерґрін шавіє руку і показав на Петра.

В протиліжній палаті тільки вовали які ще лежці. Молодші студенти з

усіх боків з жалем дивилися на Петра, що впохитно стояв перед професором. Його погляд, повний жалю, перекрестився з поглядом неспадсти професора, як дві гострі шаблі, і потім удар на мєра, що порушив по насторожену тишу. Далі Петро помітно обернувся і пішов до дверей, не відриваючи очей від вєспасної чергової жертви, що не порушито вже витягала на ліжку.

То був сезимн. Розпухає обличчя йому поросло сьєвою шєтнєю. З широким розкритим носім байдуке вже на цей свід дивились мертві, каламутні очі. Здавалось, що він спокійно двинься на професора. З порожнєчї рота блищала неухомоджена емаль зубів.

А тепле соняшне проміння падало на зазолоте обличчя й сущило сльози. Тонстї, мов стовпи, руки й ноги порєпалєтсь; з ран текла прозора рідина, стїкаючи матерєкими струмками на брудні простїраза, і плами розплива-

лася чимраз далі й ширше.

Петро на лить зупинився біля мерця. Клатітї порваної одежі лежали навколо нього, а чорне покривало ліжка упило на підлогу й лежало, збите, мов тїнь мерця.

Доходячи до дверей, Петро ледь-ледє чув несправну мову професора, що далі читав лекцію голодним студентам про авітамінноз.

У Петра прискорено билось серце. Кожен крик умиряючих шматував його душу і довго-довго дзвенів у вухах. До самих дверей провадили Петра сотні очей його товаришів. Двері помітно відчинилися іа кволом тєском Петрового руки, скрипнувши жалїбно, помітно зачинились; і Петрова постать зникла за довгим парканом клініки.

Петро ХМАРА.

*) Авітамінноз — захворювання, викликане недостатчєю вітаміннї у організмі.

НАУКА й ТЕХНІКА

Небесні тіла — велетенські магнети

Сотні, може тисячі років користуються люди властивістю магнетної стрілки вказувати Північ, щоб орієнтуватися в просторі. Це вказує на те, що наша Земля мусить бути сама велетенським магнетом. Але чому? Земний магнетизм виглядає так, ніби в середині Землі знаходиться магнет, північний та південний полюси якого лежать поблизу географічних полюсів.

Спочатку припускали, що причиною магнетизму має бути природна маса магнітного заліза десь поблизу північного полюса. Але потім помітили, що магнітний північний полюс зміщує своє становище; за останні два століття він помітно пересунувся на захід. Вчені встановили з деякою певністю, що земне ядро складається з заліза.

Чи може це ядро і є причиною земного магнетизму? Це теж не можливо, бо при пануючій там температурі залізо втратило б всю магнетну властивість. Нарешті, ця тема вийшла за 50 останніх років зовсім з моди.

Тому чи не найбільшою науковою несподіванкою цього року було засідання Королівського Наукового Т-ва в Лондоні 15 травня 1948, на якому проф. П. М. Блекетт воскресив теорію, яка, правда, була вже в денних нарисах відома науковому світові.

За теорією проф. Блекетта, кожне тіло, що обертається, набуває магнетних властивостей, стає само магнетом. Цей набутий магнетизм залежить від числа обертань та маси даного тіла. Тому — Земля, Сонце, всі планети в магнетизми через свої швидкі обертання, а вони обертаються, як ми знаємо. Як доказ проф. Блекетт наводить свої дослідження над кількома небесними тілами, само Сонцем, Землею та ще однією зіркою, якої раніше не брали під увагу при подібних дослідках. Вислід, здобутий ним новими формулами, відповідають приблизно тим, що їх знайшли астрономи іншим шляхом. Також інші методи дані перевірки Блекеттової теорії привели до позитивних наслідків. Наприклад, за цієї теорією магнітне поле мусить слабшати при рухові вгору землі, а не навпаки, як кажуть інші теорії. Експерименти доводять покищо правдивість нової теорії. Коли проф. Блекетт має рацію, то йому вдалося пов'язати дві нитки в тканині нашого світу: магнетизм і обертовий рух. Кожна теорія такого роду, яка геніально вказує на зв'язок між дотепер різними поняттями, допомагає нам спростити розуміння будови світу і в пе-

ликом кроком вперед, переформувуючи наш спосіб думання, а цим і наше майбутнє.

(За „Neue Auslese“ ч. 6, „Die Tageszeitung“, „Die Welt“). Ю. БУЛЬБЕНКО.

3 нових винаходів

Переворот в друкарстві. Коли недавно в Чикаго вбух великий страйк друкарських складчиків, було застосовано вперше нову методу, що цілком унезалежила видавців від страйкуючих складчиків. Методу ця, замість ліногетив, впроваджує спеціальну машину до писання. Текст з доданими йому аголівками в паперових літер наклеюється на картон і переноситься на метал звичайним фотографічним способом, а відтіть через стереотипно на ротативній машині. Обслуговувати нові машини може кожна стенографістка. Заробляє вона 150—250 доларів на годину, тоді як друкарський складчик від 2,63—3,03 доларів. Нова машина коштує біля 700 доларів, тоді як ліногетив — 4—10 тисяч доларів. Найновіші машини мають в середньому 600 типів знаків, приспособлених до писання. Далеке поліпшення полягає на заступленні цинкових плит-плитам магнетизмом. Така плита формату великого щоденника важить 450 грамів, дається аїгнути і наложити на ротативній валець, в наслідок чого стереотипи відпадає.

Революційна турбіна. Про нову галузь турбіну, що була виставлена на Лондонській промисловій виставці, преса подає сльдуючі подробиті: в протилежність суцільним автомобільним моторам, турбіна не має толоків, шиліндрів, свічок і холодаєльника. Турбіна урухомлюється двоелевєю оливою з додатком невеликої кількості кожного іншого палива, яке дає стаде подум'я, навіть старих парабринових свічок. Винахідники запевняють, що турбіна потужністю 10 кіньських сил не буде більшою від шилінки.

Повільно до відома нову розширку сльати оголошенн:

1. Тариф оголошенн розшукє: 10 писемних афєнігн за одне слово в тексті.

2. Оголошеннє рекламного характеру: одна сторінка — 500 нлє, вєрєх, нлє сторінка — 250 нлє, одна чєтвєртя — 125, одна восьма нлє. — 70, одна шєстнадцята — 40, одна тридцять друга — 25, одна шєстдесят чєтвєртя сторінка — коштує 15 нлєвєх вєрєх.

3. Оголошеннє приватних подєк — нєзнєт.

Оголошеннє

Повільно до відома нову розширку сльати оголошенн:

1. Тариф оголошенн розшукє: 10 писемних афєнігн за одне слово в тексті.

СПОРТ

3 світового спорту

Футбол. Голландія — Англія 2:1, Швейцарія — Еспанія 3:3, Данія — Фінляндія 3:0, Румунія — Болгарія 3:2, Франція — Бельгія (армія) 2:1.

Теніс. (Чапа Ленка 3 рунда). Італія — Данія 5:0, Мадридська — Швеція 2:3.

Водний м'яч. Англія — Голландія 2:5. Гамбургер — Гамбург 6:1.

Роторні перегони. Італія — Франція 20 т. 11 т. три чому Швайцарія забрала 3 місце з 8 т.

Плавання. Новий рекорд у Франції добула на 400 м. (кратєм) Колетте Томає з Парижа, час плавання 5:37,7 хвилин.

Бокс. Цорік — Мюнхен (репрезентатив) 8:8.

З ініціатив місцевого осередку ІМКА Н. Ульму, 12. 6. 48, з нагоди побуту театру В. Блавацького відбулися футбольні змагання ольдоба театру Бл. та ольдоба Н. Ульму. Судював відомий арт. Паздрій. Змагання закінчено вєслєдом 2:2 (1:1). Ворота добули: для театру: Малєшкєй і Дєшкє, для Н. Ульму: Войтович і Цєшкєвський. На початку гри „Бєркут“ не використав карного удару (Прощє). М. Зєк.

ШАХИ

Наука про опозицію

(продовження)

З наведених прикладів видно, що для виграної потрібно дві намети, а саме: король мусить зайняти опозицію і нахолодити шовайменше на одно поле перед власним пішаком.

6. . . . . Кр е7—е8
7. Кр d5—d6 Кр е8—d8
8. — е6—е7+ Кр d8—e8
9. Кр d6—e6 пат.

Яє значєння при кінєвках вїграють опозиції і ходи, висисєює наведєний повнєчє приклад.

— Сина Кочєру Івана шукає Кочєрє Дєнтро. Хто знає про його долю, прошу сповєстити на „Українськї Вїстї“. 614-13

— Друзі та знайомі вїєськєвцї! Вїзкуєтєсь. Мєнє адрєса: J. Kondraky N.C.W. Hostel Wigslay near Linkoln, Great Britain. 624—2

— Сина Шовкєлєса Кєстї із Харкїшєнна, народж. 1925 р., і Богданївна Грєгорїя шукає Шовкєлєса Ефєросїня. Аєтєбург, Сєлє-Кєзерє, бл. 3/16. 620—2

— Сина Стєпєна Горєбцї шукає Мєксїм Горєбєць. Erlangen, Ob Drunlekt 1, Bl. „D“/24. 468—1

— Хорошєко Василє та Мєхєлу Тєрасєвїчє з с. Гуєлєнє розшукєє Sokarevich, 59 Argule Rd. Southampton, England. —1

— Своїх землєкїв із сїт Пєвїєка і Вїшнєкє Хорошєльського району шукає Сїгур Захар. Писати на „Українськї Вїстї“. 641—1

— Знайомїх з Рїшкєвої Вєзі (пєвїт Ярослєв) розшукєє Пєстєвський Юрїй. Munchen, Fürstenriederstr. 155. 642-2

— Сєстру Зєню Сєвїчє з сєлє Лєдєвїчї (пєвїт Пєрємїшнїн) шукає Ромєнєкє Марїє з Кєлєдє. Зголосїєннє слєтє на адрєсу: Грїєвїчє Ієлєко, DF-Camp (22a) Lintorf bei Düsseldorf. 645—1

— Братє Пєтра Кєлєнїєв із Корєстєвє (пєвїт Стрїй) шукає сєстра, одружєна, Фєдунїє Марїє. — Камї IPO, Куфштєйн (Прєль), Австрїє. —2

— Дїдєка Василє і одружєну сєстру Марїє Скучшєн (з дому Фєдунїє), рєдєк з Рїєного (пєвїт Стрїй) шукає брат Фєдунїє Вєлєдєвїєр. — Камї IPO Куфштєйн (Прєль), Австрїє. 466-2

— Сина Гєлєкє Антонє і сєстєра Корбєкє Іванє з сєлє Орхєвїчї (пєвїт Мєстїськє), Гєлєчїна, — розшукєє Гєлєкє Стєфєн. Зголосїєннє на „Укр. Вїстї“. 653—1

Ставонїше:

1 Білі: Кр е1, е d2 (2)
2 Чорні: Кр d8 (1)

Бїлі починають — вїграють.

Хїл чорних є рємї.
1. Кр е1—e2 Кр d8—e8
2. Кр e2—d3 Кр e8—d7
3. Кр d3—d4 Кр d7—d6

Чорний має бляжєчєю опозицію, а бїлий тємєю — нїємає.

4. d2—d3 Кр d6—e6
5. Кр d4—e5 і т. д.

Яшє чорний має хїл, то:

1. . . . . Кр d8—e7
2. Кр e1—e2 Кр e7—e6
3. Кр e2—d3 Кр e6—d5
4. Кр d3—e3 Кр d5—e5
5. d2—d3 Кр e5—d5
6. d3—d4 Кр d5—d6
7. Кр e3—e4 Кр d6—e6
8. — d4—d5+ Кр e6—d7 і т. д.

Чорний має рємї.

(Далї будє)

З ініціатив ІМКА в Н. Ульмі відбувся блискєвїтєй турнір. Брєло учєстє 18 шахїстїв, з того в I групї 8, а в II групї 10. Пєрше мїєєє в I групї здобув Антонєк, дїєстєтє 7 точєк, а в групї II — 1, 2, 3 мїєєє подїлєлї між собою Войтович, Мєлєшкєй і Стрємєтєський (пєвїт). За пєршу нагороду гр. I булє спортовї черєвїчє, а для пєршєу пє II гр. — шахї, хїлї прєпєлє Стрємєтєському. М. Зєк.

РОЗШУКИ

— Братє Андрїє Дєнєтєвського розшукєє Лїлє Вєрєкє. Писати на „Українськї Вїстї“. 644—1

— Рєдїєчє Кудєлє Олєгу Рєдїєвїчєву, Мїєлєкє, Стєпєна, Сємєлє, Васєю і Лєду розшукєє Кучєрєкє Вїєрє, Rue de Lei 2 Louvain, Belgique. 650—1

До українців Англії!

Українськє кнїгарнїє і Вїдєвїєннє в Лондонї прїймєє пєрєдплату з 1 чєрвнє 1948 р. на часопїє „Українськї Вїстї“, що виходить в Нїємєччї. Мїєсєчє пєрєдплатє 3 шїлїнгї, на 3 мїєсє — 9 шїлїнгї, на 6 мїєсє — 18 шїлїнгї. Цїна одного нємєрє — 4 пєнєсє.

Пєрєдплату вїслєтєти поштою на адрєсу: Ukrainian Booksellers and Publishers 49 Linden Gardens, London W 2.

Часопїє пєрєдплатнїкам будє вїслєтєтєсь бєлєосєрєднєю Вїдєвїєннєю „Українськї Вїстї“ пїєлєм одєржєннєя грєшєй, пєрєдєлєннєх на адрєсу кнїгарнїє в Лондонї.

Administration „Ukrainski Wlsti“, Neu-Ulm a Donau, Ludwigstraße 10, Germany, US-Zone.

Оголошення

Цїє пєвїлєжєнєю нашїх пєрєдплатнїкїв, колєкцїєртерїє і тїх, що бєлєлєтє б пєрєдплатити „Українськї Вїстї“ до Бєлєгїє, що назвїєчє устєпєюєтєсьєє з Бєлєгїє є Mr. Fedir Bolko, 38 Rue, Louvrex Liege, Belgique.

Грєшї пєрєсїлєтєтє поштою пєрєдєлєзом на таку адрєсу: N C. D. 381 475 à la banque de la Société Générale de Belgique, Agence de Ste. Veronique, Compt. Cheques Postaux 448.

Передплата:

на 1 мїєсєчє ставонїєтє 24 франкє на 3 мїєсєчї 72 франкє на 6 м-тїєв 144 франкє на 9 м-тїєв 216 франкє на 1 рїє 288 франкє Цїна одного чїєстє 3 франкє

Часопїє виходить двїчі на тїждєнь, в сєрєду і суботу.

Васїлєтєсьє часопїє бєлєосєрєднєю пєрєдплатнїкам.

Administration „Ukrainski Wlsti“, Neu-Ulm a Donau, Ludwigstrasse 10 Germany, USA-Zone.

Лїєтування рєдєкції

І Шанєвїчєй нашє М. Ч., прєвїєно написати нам Вашу докєлєту адрєсу (в ширєчї прєносєє В. Крачєнєкє). За збєрєжєннє тємєчнїє вїдєвїєннєю.

До наших колєкцїєртерїє!

До окремого розпоряджєннєя нєспрєдєлї часопїєєє нє вїслєдєтє. Дїрєкцїє В-ва „УКВ“